

Sygn. akt VI Gz 315/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Bober (spr.)

Sędziowie: SSO Anna Walus-Rzasa

SSO Michalina Sanecka

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2013 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w T.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w R.

o zapłatę

po rozpoznaniu zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 16 września 2013 r., sygn. akt

V GC 1025/13

postanawia:

I. oddala zażalenie,

II. zasądza od pozwanego (...) Sp. z o.o. w R. na rzecz powoda (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w T. reprezentowanej przez Syndyka masy upadłości kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 września 2013r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie umorzył postępowanie w sprawie i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.753 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania wskazując w uzasadnieniu, że powód cofnął w sprawie pozew, z uwagi na uregulowanie przez pozwanego należności głównej i odsetek po wytoczeniu powództwa, podtrzymując jednak żądanie zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania. Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pozwany zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów:

- art. 495 kpc poprzez zaniechanie wyznaczenia rozprawy, w sytuacji prawidłowego wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty,

- art. 496 kpc poprzez umorzenie postępowania bez uprzedniego umorzenia nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym,

- art. 355 § 1 kpc poprzez błędne jego zastosowanie w niniejszej sprawie, która była rozpoznawana w postępowaniu odrębnym – nakazowym,

- art. 98 kpc poprzez błędne jego zastosowanie w sytuacji, gdy pozwany nie dał powodu do wytoczenia powództwa i po wniesieniu pozwu dokonał zapłaty spornej należności,

- art. 235 § 1 kpc w zw. z art. 233 kpc w zw. z 227 kpc poprzez nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w celu ustalenia faktów mających istotne znaczenia dla rozstrzygnięcia w zakresie żądania zwrotu kosztów procesu,

- art. 203 § 2 i 3 kpc w zw. z art. 132 kpc poprzez zaniechanie przez Sąd powiadomienia pozwanego o cofnięciu pozwu z pouczeniem o złożeniu wniosku o przyznanie kosztów i przyjęcie, że powód prawidłowo w toku sprawy doręczył mu pismo z dnia 2 września 2012r. oraz pominięcie wniosku pozwanego z dnia 19 września 2012r. w przedmiocie zwrotu kosztów sądowych.

- art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie w sprawie i przyjęcie, że nie zachodzą przesłanki do jego zastosowania.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uchylenie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, umorzenie postępowania i zasądzenie na jego rzecz kwoty 1.009 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych bądź nieobciążanie go tymi kosztami, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie.

W ocenie Sądu Okręgowego zażalenie pozwanego nie jest uzasadnione

Bezspornie bowiem pozwany zapłacił powodowi dochodzoną pozvem kwotę po wniesieniu powództwa, co miało miejsce 5 czerwca 2013r. (data nadania pozwu w Urzędzie Pocztowym). I tak w dniu 10 czerwca 2013r. wpłacił on kwotę 6.714,75 zł, taką samą kwotę wpłacił w dniu 12 lipca 2013r. Po doręczeniu zaś wydanego w sprawie nakazu zapłaty uiszczył kwotę pozostałą, tj. 13.749,50 zł.

Zgodnie z art. 101 kpc zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu.

W jednym ze swoich orzeczeń, tj. w wyroku z dnia 1 października 1961 r sygn. I PL 316/68 Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że samo oświadczenie o uznaniu roszczeń bez jednoczesnej ich zapłaty oraz uiszczenie należności dopiero po wyroku nie czyni zadość wymaganiom artykułu powyższego i nie uzasadnia też żądania pozwanego przyznania mu kosztów procesu. Także w postanowieniu z dnia 12 czerwca 1984r, sygn. II Cz 55/84 Sąd Najwyższy stwierdził, że w przypadku gdy pozwany uznał roszczenie przy pierwszej czynności procesowej art. 101 nie ma zastosowania, bowiem uzyskanie wyroku sądowego daje stronie powodowej większe prawdopodobieństwo zaspokojenia należności.

W niniejszej sprawie powodem jest syndyk masy upadłości (...) SA (upadłość likwidacyjna) którego zadaniem jest likwidacja masy upadłości w jak najszybszym terminie i w jak najkorzystniejszych dla wierzycieli warunkach. Z korespondencji pomiędzy stronami wynika, że pozwany zwracał się do syndyka o anulowanie naliczonych odsetek, popierając swój wniosek trudną sytuacją ekonomiczną w której się znalazł. Syndyk ostatecznie propozycji tej nie zaakceptował, wzywając w dniu 5 grudnia 2012r. pozwanego do zapłaty kwoty 40.288,51 zł w terminie 5 dni – co skutkowało jedynie dalszym wnioskiem pozwanego o odstąpienie od tego żądania. Syndyk ponowił wezwanie pismem z dnia 15 marca 2013r. , a pozwany nie ustosunkował się do niego, po raz kolejny zaproponował spłatę przysługującej upadłemu wierzytelności w 7 ratach , każda w kwocie po 6.714,75 zł.

Syndyk jednak nie zaakceptował takiego sposobu dokonania wzajemnych rozliczeń i po zapłaceniu przez pozwanego dwóch rat w wysokości po 6.714,75 zł skierował sprawę na drogę sądową.

W odpowiedzi na zarzuty pozwanego od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym syndyk stwierdził, że zapłata części należności przez pozwanego nie gwarantowała mu w żaden sposób dalszych płatności, tym bardziej,

że sam pozwany w pismach kierowanych do syndyka wskazywał na złą kondycję finansową spółki i brak możliwości spłaty zadłużenia, wnosząc wielokrotnie o jego umorzenie.

Powyzsze okoliczności w ocenie Sądu Okręgowego nie dają podstawy do przyjęcia, jak czyni to skarżący, że nie dał on powodu do wytoczenia niniejszej sprawy.

Jeżeli bowiem pozwany pomimo wcześniejszych wezwań nie spełnia świadczenia, a spełnia je dopiero po wytoczeniu powództwa – to z reguły uznać należy, że dał on w ten sposób powód do wytoczenia sprawy, a więc powinien ponieść koszty postępowania, także w przypadku umorzenia postępowania na skutek cofnięcia pozwu (tak min. w postanowieniu z dnia 30.11.1995r., SA w B., sygn. ACz 366/95). Dodać trzeba, że wierzyciel jest uprawniony a nie obowiązany do zaakceptowania propozycji spłat ratalnych należności i niewątpliwie uzyskanie wyroku sądowego daje mu większe prawdopodobieństwo zaspokojenia należności.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie zachodzą w sprawie tej również przesłanki do zastosowania art. 102 kpc, który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Zastosowanie tego przepisu powinno być ocenianie w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej) strony.

Sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet bardzo niekorzystna – nie stanowi podstawy do zwolnienia na podstawie art. 102 kpc z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba , że na rzecz strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które łącznie z sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (tak min. SA w L. w postanowieniu I ACa 271/13 i SA w K. w postanowieniu I ACa 310/13).

Rozstrzygnięcie na podstawie art. 102 kpc ma charakter dyskrecyjny, kontrola instancyjna w tym zakresie jest więc w zasadzie ograniczona do sytuacji, gdy zastosowanie wzmiankowanego przepisu nie zostało w ogóle uzasadnione bądź nastąpiło z rażącym jego naruszeniem (tak SN w postanowieniu z 18.04.2013r. , sygn. III CZ 75/12).

W ocenie Sądu Okręgowego pozwany nie tylko nie wykazał szczególnie trudnej sytuacji ekonomicznej, jak również innych okoliczności które dałyby podstawę do stwierdzenia, że w sprawie niniejszej zaistniał wypadek szczególnie uzasadniony przewidziany w wyżej wymienionym przepisie.

Powód niewątpliwie poniósł określone koszty postępowania w sprawie i zgodnie z ogólną regułą określoną w art. 98 kpc pozwany jako strona przegrywająca powinien mu te koszty zwrócić. Prawidłowo ustalił Sąd I instancji, powołując zresztą w tym względzie orzecznictwo Sądu Najwyższego jak i Sądów Apelacyjnych, że jeżeli pozwany uiszczył należność po wniesieniu pozwu powinien być traktowany jako strona sprawę przegrywająca.

Reasumując, orzeczenie Sądu Rejonowego w zakresie dotyczącym przyznania powodowi od pozwanego kosztów postępowania w sprawie należało uznać za w pełni prawidłowe.

Nie jest zasadny także zarzut pozwanego dotyczący naruszenia art. 203 §r 2 i 3 kpc poprzez nie zakreślenie mu terminu do złożenia wniosku o przyznanie kosztów.

W świetle bowiem wyżej wskazanych okoliczności ewentualne żądanie pozwanego w tym przedmiocie byłoby w zupełności bezpodstawne (jako przegrywającego sprawę). Wskazać trzeba, że jeżeli pozwany po wytoczeniu powództwa spełnia świadczenie, co skutkuje cofnięciem pozwu i umorzeniem postępowania – to w takim przypadku przepis art. 203 § 2 kpc nie ma zastosowania (tak SA w Białymstoku w postanowieniu I ACz 366/95).

Nie jest również zasadny zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów art. 495 i 496 kpc . Zgodnie bowiem z powołanym przepisem art. 203 § 3 kpc w razie cofnięcia pozwu poza rozprawą przewodniczący odwołuje rozprawę wyznaczoną (bądź też rozprawy nie wyznacza), a postanowienie o umorzeniu postępowania i przyznaniu kosztów

może być wydane na posiedzeniu niejawnym, co jednak nie oznacza, że Sąd rozstrzygając o kosztach nie dokonuje żadnych ustaleń w oparciu o dowody i okoliczności przedstawione w sprawie.

Odnosząc się natomiast do kwestii nie uchylenia przez Sąd Rejonowy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym podkreślić trzeba, że redakcja przepisu art. 496 kpc wskazuje, że Sąd zobligowany jest uchylić nakaz zapłaty wydając wyrok, natomiast orzekając postanowieniem uchyła nakaz zapłaty jedynie w sytuacji gdy pozew odrzuca. Wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania nie powoduje konieczności uchylenia tego nakazu, co zresztą stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 maja 1998 r, sygn. II CKM 740/97 podkreślając, iż nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym traci byt prawny z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania.

Reasumując powyższe, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia, w tym poprzez zastosowanie w sprawie przepisów art. 101 i 102 kpc dlatego też zażalenie oddalono, stosownie do art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono stosowanie do art. 98 §1 i 3 kpc oraz § 12 ust 2 pkt 1 rozp. Min. Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.